17/01/2019

Συμβουλές του Αγίου Αντωνίου για την ενάρετη ζωή

/ Γνώμες

1. Οἱ ἄνθρωποι λέγονται λογικοὶ καταχρηστικά. Δὲν εἶναι λογικοὶ ἐκεῖνοι ποὺ ἔμαθαν τοὺς λόγους καὶ τὰ βιβλία τῶν ἀρχαίων σοφῶν, ἀλλὰ ὅσοι ἔχουν λογικὴ ψυχῆ καὶ μποροῦν νὰ
2. διακρίνουν ποιὸ εἶναι τὸ καλὸ καὶ ποιὸ εἶναι τὸ κακό? καὶ ἔτσι ἀποφεύγουν τὰ κακὰ καὶ ψυχοβλαβή, μελετοῦν ὅμως σοβαρὰ τὰ καλὰ καὶ ψυχωφελῆ καὶ τὰ πράττουν μὲ μεγάλη εὐχαριστία πρὸς τὸ Θεό. Μόνο αὐτοὶ πρέπει ἀληθινὰ νὰ λέγονται λογικοὶ ἄνθρωποι.
3. **Ὁ ἀληθινὰ λογικὸς ἄνθρωπος μία μόνο φροντίδα ἔχει, νὰ ὑπακούει καὶ νὰ εἶναι ἀρεστὸς στὸ Θεό, τὸν Κύριο τῶν ὅλων, καὶ σὲ τοῦτο καὶ μόνο νὰ ἀσκεῖ τὴν ψυχή του, πὼς νὰ γίνει ἀρεστὸς στὸ Θεό, εὐχαριστώντας Τὸν γιὰ τὴ μεγάλη καὶ ἐξαιρετικὴ πρόνοιά Του καὶ τὴν κυβέρνηση ὅλου τοῦ κόσμου, ὅποια κι ἂν εἶναι ἡ θέση του στὴ ζωή**. Γιατί εἶναι παράλογο, νὰ εὐχαριστοῦμε τοὺς γιατροὺς ὅταν μας δίνουν τὰ πικρὰ καὶ ἀηδιαστικὰ φάρμακα γιὰ χάρη τῆς ὑγείας τοῦ σώματός μας, νὰ εἴμαστε ὅμως ἀχάριστοι στὸ Θεὸ γιὰ ὅσα φαίνονται σ’ ἐμᾶς δυσάρεστα καὶ νὰ μὴν ἀναγνωρίζομε ὅτι τὰ πάντα γίνονται ὅπως πρέπει καὶ πρὸς τὸ συμφέρον μας σύμφωνα μὲ τὴν πρόνοιά Του. Γιατί ἡ ἀναγνώριση αὐτὴ καὶ ἡ πίστη στὸ Θεὸ εἶναι ἡ σωτηρία καὶ ἡ τελειότητα τῆς ψυχῆς.
4. **Ἡ ἐγκράτεια, ἡ ἀνεξικακία, ἡ σωφροσύνη, ἡ ἐγκαρτέρηση, ἡ ὑπομονὴ καὶ οἱ παρόμοιες μέγιστες καὶ ἐνάρετες δυνάμεις μας δόθηκαν ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ εἶναι ἀντίθετες καὶ ἀντιστέκονται καὶ μᾶς βοηθοῦν στὶς ἀντίστοιχες πρὸς αὐτὲς κακίες**. Ἂν γυμνάζομε αὐτὲς τὶς δυνάμεις καὶ τὶς ἔχομε πάντοτε πρόχειρες, τότε νομίζομε ὅτι δὲν μᾶς συμβαίνει πιὰ τίποτε δύσκολο ἢ θλιβερὸ ἢ ἀβάσταχτο? γιατί σκεφτόμαστε ὅτι ὅλα εἶναι ἀνθρώπινα

καὶ τὰ νικοῦν οἱ ἀρετὲς ποὺ ἔχομε. Αὐτὰ δὲν τὰ ἔχουν ὑπόψη τοὺς οἱ ἀνόητοι ἄνθρωποι. Οὔτε σκέφτονται ὅτι τὰ πάντα γίνονται σωστὰ καὶ ὅπως πρέπει γιὰ τὸ συμφέρον μας, γιὰ νὰ λάμψουν οἱ ἀρετές μας καὶ νὰ στεφανωθοῦμε ἀπὸ τὸ Θεό.

5. Τὴν ἀπόκτηση τῶν χρημάτων καὶ τὸ πλούσιο ξόδεμά τους νὰ τὰ θεωρεῖς μόνο σὰν φαντασία ποὺ δὲν κρατᾶ παρὰ λίγο καιρό, καὶ ξέροντας ὅτι ἡ ἐνάρετη καὶ θεάρεστη ζωὴ διαφέρει ἀπὸ τὸν πλοῦτο. Ὅταν τὸ μελετᾶς αὐτὸ σταθερά, οὔτε θὰ ἀναστενάξεις, οὔτε θὰ κραυγάσεις, οὔτε θὰ κατηγορήσεις κανένα, ἀλλὰ θὰ εὐχαριστεῖς τὸ Θεὸ γιὰ ὅλες τὶς εὐεργεσίες πού σοῦ δίνει, βλέποντας ὅτι οἱ χειρότεροι ἀπὸ σένα στηρίζονται στὰ λόγια καὶ στὰ χρήματα. Γιατί ἡ ἐπιθυμία, ἡ δόξα καὶ ἡ ἄγνοια εἶναι τὰ πιὸ κακὰ πάθη τῆς ψυχῆς.
6. Ὁ λογικὸς ἄνθρωπος, προσέχοντας ὁ ἴδιος στὸν ἑαυτό του, ἐξετάζει τί πρέπει νὰ πράξει καὶ τί τὸν συμφέρει, καθὼς καὶ ποιὰ ταιριάζουν στὴν ψυχὴ καὶ τὴν ὠφελοῦν καὶ ποιὰ δὲν τῆς ταιριάζουν. Καὶ ἔτσι ἀποφεύγει ἐκεῖνα ποὺ βλάπτουν τὴν ψυχή, ὡς ξένα καὶ γιατί τὸν χωρίζουν ἀπὸ τὴν αἰώνια ζωή.
7. **Ὅσο πιὸ λίγη περιουσία ἔχει κανείς, τόσο εὐτυχέστερος εἶναι.** Γιατί δὲν φροντίζει γιὰ πολλὰ πράγματα, γιὰ ὑπηρέτες, καλλιεργητές, ἀπόκτηση ζῴων. Ὅταν ἀφοσιωνόμαστε σ' αὐτὰ κι ὕστερά μας συμβαίνουν ἐξαιτίας αὐτῶν δυσκολίες, κατηγοροῦμε τὸ Θεό. **Μὲ τὴν αὐθαίρετη ἐπιθυμία μας τρέφομε τὸ θάνατο καὶ ἔτσι μένομε στὸ σκοτάδι τῆς ἁμαρτωλῆς ζωῆς, μέσα στὴν πλάνη, χωρὶς ν' ἀναγνωρίζομε τὸν πραγματικὸ ἑαυτό μας.**
8. **Δὲν πρέπει κανένας νὰ λέει ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ κατορθώσει ὁ ἄνθρωπος τὴν ἐνάρετη ζωή, ἀλλὰ νὰ λέει ὅτι αὐτὸ δὲν εἶναι εὔκολο**. Οὔτε μποροῦν νὰ κατορθώσουν τὴν ἀρετὴ οἱ τυχόντες. Τὴν ἐνάρετη ζωὴ τὴν πραγματοποιοῦν ὅσοι ἄνθρωποι εἶναι εὐσεβεῖς καὶ ἔχουν νοῦ ποὺ ἀγαπᾶ τὸ Θεό. Γιατί ὁ νοῦς τῶν πολλῶν εἶναι κοσμικὸς καὶ μεταβάλλεται? κάνει σκέψεις ἄλλοτε καλές, ἄλλοτε κακές• μεταβάλλεται στὴ φύση καὶ γίνεται ὑλικότερος. **Ὁ νοῦς ὅμως ποὺ ἀγαπᾶ τὸ Θεό, τιμωρεῖ τὴν κακία ἡ ὁποία ἔρχεται ἐκούσια στοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν ἀμέλειά τους.**
9. Οἱ ψυχικὰ ἀκαλλιέργητοι καὶ ἀμαθεῖς θεωροῦν γελοῖο πρᾶγμα τοὺς λόγους καὶ δὲν θέλουν νὰ τοὺς ἀκοῦν ἐπειδὴ ἐλέγχεται ἡ κατάστασή τους καὶ θέλουν νὰ εἶναι ὅλοι ὅμοιοι μὲ αὐτούς. Ἐπίσης καὶ ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι παραδομένοι σὲ σαρκικὰ ἁμαρτήματα φροντίζουν νὰ εἶναι ὅλοι οἱ ἄλλοι χειρότεροί τους, νομίζοντας οἱ δυστυχεῖς ὅτι ἐπειδὴ θὰ εἶναι πολλοὶ οἱ ἁμαρτάντοντες, θὰ ἐξασφαλιστοῦν οἱ ἴδιοι ἀπὸ τὴν κατηγορία. Ἡ χαλαρὴ ψυχὴ χάνεται καὶ σκοτίζεται ἐξαιτίας τῆς κακίας, γιατί ἔχει μέσα τῆς ἀσωτεία, ὑπερηφάνεια, ἀπληστία, θυμό, αὐθάδεια, μανία, φόνο, στενοχώρια, φθόνο, πλεονεξία, ἁρπαγή, πόνο, ψεῦδος, ἡδονή, ῥαθυμία, λύπη, δειλία, ἀσθένεια, μῖσος, φιλοκατηγορία, ἀδυναμία, πλάνη, ἄγνοια, ἀπάτη, λησμοσύνη τοῦ Θεοῦ. Μὲ

τέτοιες κακίες καὶ παρόμοιες τιμωρεῖται ἡ ἄθλια ψυχὴ ποὺ χωρίζεται ἀπὸ τὸ Θεό.

10. Ἐκεῖνοι ποὺ θέλουν νὰ ζοῦν τὴν ἐνάρετη καὶ εὐλαβῆ καὶ τιμημένη ζωή, δὲν πρέπει νὰ διακρίνονται ἀπὸ τοὺς ἐπίπλαστους τρόπους καὶ τὴν ψεύτικη ζωή• ἀλλὰ ὅπως οἱ ζωγράφοι καὶ οἱ ἀγαλματοποιοί, νὰ δείχνουν καὶ αὐτοὶ μὲ τὰ ἔργα τοὺς τὴν ἐνάρετη καὶ θεοφιλῆ ζωή τους. Καὶ ὅλες τὶς κακὲς ἡδονὲς νὰ τὶς ἀποστρέφονται σὰν παγίδες.
11. Ὁ πλούσιος καὶ εὐγενὴς ποὺ δὲν ἔχει ψυχικὴ καλλιέργεια καὶ ἐνάρετη ζωή, θεωρεῖται δυστυχὴς ἀπὸ ἐκείνους ποὺ κρίνουν ὀρθὰ τὰ πράγματα. Ἀντίθετα ὁ φτωχὸς καὶ δοῦλος κατὰ τὴν τάξη, ἂν ἔχει ψυχικὴ καλλιέργεια καὶ εἶναι στολισμένος μὲ ἀρετή, εἶναι εὐτυχής. Καὶ ὅπως οἱ ξένοι σὲ ἕναν τόπο χάνουν τὸ δρόμο τους, ἔτσι καὶ ἐκεῖνοι ποὺ δὲν φροντίζουν γιὰ τὴν ἐνάρετη ζωή, πλανιοῦνται ἐδῶ κι ἐκεῖ παρασυρόμενοι ἀπὸ τὶς κακὲς ἐπιθυμίες τους καὶ χάνονται.
12. Ἐκεῖνος ποὺ μπορεῖ νὰ ἐξημερώσει τὰ ἤθη τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ τοὺς κάνει νὰ ἀγαπήσουν τοὺς λόγους καὶ τὴν παιδεία, πρέπει νὰ λέγεται ἀνθρωποποιός. Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ ἐκεῖνοι ποὺ μεταστρέφουν τοὺς παραδομένους στὶς σαρκικὲς ἡδονὲς πρὸς τὴν ἐνάρετη καὶ θεάρεστη ζωή, πρέπει νὰ λέγονται καὶ αὐτοὶ ἀνθρωποποιοί, ἐπειδὴ εἶναι σὰν νὰ ξαναπλάθουν τοὺς ἀνθρώπους. **Γιατί ἡ πραότητα καὶ ἡ ἐγκράτεια εἶναι εὐτυχία καὶ δίνουν καλὴ ἐλπίδα στὶς ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων.**
13. Πρέπει πραγματικὰ οἱ ἄνθρωποι νὰ ἐπιμελοῦνται τὰ ἤθη τους καὶ νὰ ζοῦν ὅπως πρέπει. Ὅταν αὐτὸ τὸ κατορθώσουν, τότε εὔκολα μποροῦν νὰ γνωρίσουν καὶ τὰ θεία• γιατί ὅποιος μὲ ὅλη του τὴν καρδιὰ καὶ τὴν πίστη τοῦ σέβεται τὸ Θεό, ἔχει τὴ βοήθειά Του νὰ δαμάζει καὶ νὰ κρατεῖ τὸ θυμὸ καὶ τὴν ἐπιθυμία του. Ἐπειδὴ αἰτία ὅλων τῶν κακῶν εἶναι ἡ ἐπιθυμία καὶ ὁ θυμός.
14. Ἄνθρωπος λέγεται ἢ ἐκεῖνος ποὺ χρησιμοποιεῖ ὀρθὰ τὸ λογικό του, ἢ ἐκεῖνος ποὺ δέχεται συμβουλὴ γιὰ τὴ διόρθωσή του. Ὁ ἀδιόρθωτος δὲ λέγεται ἄνθρωπος, ἀλλὰ ἀπάνθρωπος. Κι αὐτὸ εἶναι τὸ γνώρισμα τῶν ἀπανθρώπων• καὶ οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ πρέπει ν’ ἀποφεύγονται. Γιατί **ἐκεῖνοι ποὺ ζοῦν μὲ τὴν κακία δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἀποκτήσουν τὴν ἀθάνατη ζωή.**
15. **Ὅταν κάνομε καλὴ χρήση τοῦ λογικοῦ μας, τότε εἴμαστε ἄξιοι νὰ λεγόμαστε ἄνθρωποι.** Ἀντίθετα, ὅταν δὲν κάνομε καλὴ χρήση τοῦ λογικοῦ, τότε μόνον κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὴ φωνὴ διαφέρομε ἀπὸ τὰ ἄλογα ζῷα. Ἂς ἀναγνωρίσει λοιπὸν ὁ συνετὸς ἄνθρωπος ὅτι εἶναι ἀθάνατος καὶ τότε θὰ μισήσει κάθε αἰσχρὴ ἐπιθυμία, ἡ ὁποία γίνεται αἰτία θανάτου στοὺς ἀνθρώπους.
16. Ὅπως κάθε τέχνη διαμορφώνοντας τὴν ὕλη φανερώνει τὴν ἀξία της, π.χ. ὁ ἕνας δουλεύει τὸ ξύλο κι ὁ ἄλλος τὸ χαλκὸ κι ἄλλος τὸ χρυσὸ καὶ τὸ ἀσῆμι, ἔτσι κι ἐμεῖς ἀκούοντας γιὰ τὴν καλὴ καὶ ἐνάρετη καὶ θεάρεστη ζωή,

ὀφείλομε νὰ φαινόμαστε ὅτι εἴμαστε πραγματικοὶ ἄνθρωποι γιὰ τὴ λογικὴ ψυχῆ μας καὶ ὄχι γιὰ τὴ διάπλαση μόνο τοῦ σώματός μας. **Ἡ ψυχὴ ποὺ εἶναι ἀληθινὰ λογικὴ καὶ ἀγαπᾶ τὸ Θεό, γνωρίζει ἀμέσως ὅλα ὅσα συμβαίνουν στὴ ζωή. Καὶ ἐξιλεώνει τὸ Θεὸ μὲ διάθεση ἀγάπης καὶ Τὸν εὐχαριστεῖ πραγματικά, κατευθύνοντας πρὸς Αὐτὸν ὅλη τὴν ὁρμὴ καὶ τὸ νοῦ της.**

17. Οἱ καπετάνιοι κατευθύνουν μὲ προσοχὴ τὸ πλοῖο γιὰ νὰ μὴ προσκρούσει πάνω σὲ σκόπελο ἢ σὲ ὕφαλο. Ἔτσι καὶ ἐκεῖνοι ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ ζήσουν τὴν ἐνάρετη ζωή, ἂς ἐξετάσουν μὲ ἐπιμέλεια ποιὰ πρέπει νὰ κάνουν καὶ ποιὰ πρέπει νὰ ἀποφεύγουν καὶ νὰ πιστεύουν ὅτι οἱ ἀληθινοὶ καὶ θεῖοι νόμοι τοὺς συμφέρουν, κόβοντας τὶς πονηρὲς ἐνθυμήσεις καὶ ἐπιθυμίες ἀπὸ τὴν ψυχή τους.
18. Ὅπως οἱ πλοίαρχοι καὶ οἱ ἀμαξηλάτες μὲ τὴν προσοχὴ καὶ τὴν ἐπιμέλεια πετυχαίνουν τὸ σκοπό τους, ἔτσι πρέπει καὶ ὅσοι φροντίζουν νὰ ζοῦν τὴ σωστὴ καὶ ἐνάρετη ζωή, νὰ μελετοῦν καὶ νὰ φροντίζουν πὼς νὰ ζοῦν ὅπως πρέπει καὶ ἀρέσει στὸ Θεό. Ἐκεῖνος ποὺ θέλει νὰ ζήσει ἔτσι καὶ ἔχει καταλάβει ὅτι μπορεῖ, μὲ τὴν πίστη προχωρεῖ πρὸς τὴν ἀφθαρσία.
19. Ἐλεύθερους νόμιζε ὄχι ὅσους ἔτυχε νὰ εἶναι ἐλεύθεροι, ἀλλὰ ἐκείνους ποὺ ἔχουν τὴ ζωὴ καὶ τοὺς τρόπους ἐλεύθερους. Δὲν πρέπει πράγματι νὰ ὀνομάζομε ἐλεύθερούς τους ἄρχοντες ποὺ εἶναι πονηροὶ καὶ ἀκόλαστοι, γιατί εἶναι δοῦλοι τῶν παθῶν καὶ τῆς ὕλης. Ἐλευθερία καὶ εὐτυχία τῆς ψυχῆς εἶναι ἡ πραγματικὴ καθαρότητα καὶ ἡ καταφρόνηση τῶν προσκαίρων.
20. Νὰ ὑπενθυμίζεις στὸν ἑαυτό σου ὅτι πρέπει ἀκατάπαυστα νὰ ἀποδεικνύεις τὸν χρηστὸ καὶ ἐνάρετο βίο σου ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ ἔργα σου• ἔτσι καὶ οἱ ἄρρωστοι ὀνομάζουν καὶ ἀναγνωρίζουν σωτῆρες καὶ εὐεργέτες τοὺς γιατρούς, ὄχι ἀπὸ τὰ λόγια τους ἀλλὰ ἀπὸ τὰ ἔργα τους.
21. Ἡ λογικὴ καὶ ἐνάρετη ψυχὴ ἀναγνωρίζεται ἀπὸ τὸ βλέμμα, τὸ βάδισμα, τὴ φωνή, τὸ γέλιο, ἀπὸ τὸ ποὺ συχνάζει καὶ μὲ ποιοὺς συναναστρέφεται. Ὅλα αὐτὰ ἔχουν ἀλλάξει σ’ αὐτὴν καὶ ἔγιναν κοσμιότερα. Γιατί ὁ νοῦς ποὺ ἀγαπᾶ τὸ Θεό, σὰν προσεκτικὸς θυρωρὸς ἀπαγορεύει τὴν εἴσοδο στὶς κακὲς καὶ αἰσχρὲς ἐνθυμήσεις.
22. **Ἂν παρακολουθεῖς τὸν ἑαυτό σου καὶ τὸν δοκιμάζεις, θὰ δεῖς ὅτι οἱ ἄρχοντες καὶ τὰ ἀφεντικὰ ἔχουν ἐξουσία μόνο τοῦ σώματος, ὄχι καὶ τῆς ψυχῆς.** Καὶ νὰ τὸ θυμᾶσαι αὐτὸ πάντοτε. Γι’ αὐτό, ἂν διατάζουν φόνους ἢ τίποτε ἄτοπα ἢ ἄδικα καὶ ψυχοβλαβή, δὲν πρέπει νὰ ὑπακοῦμε σ’ αὐτοὺς καὶ ἂν μας βασανίζουν ἀκόμη. Γιατί ὁ Θεὸς δημιούργησε τὴν ψυχὴ ἐλεύθερη καὶ αὐτεξούσια σὲ ὅλα ὅσα κάνει, καλὰ ἢ κακά.
23. Ἡ λογικὴ ψυχὴ φροντίζει μὲ κάθε τρόπο νὰ ξεφύγει ἀπὸ ὅσα δὲν ὁδηγοῦν πουθενά, τὴν οἴηση, τὴν ὑπερηφάνεια, τὴν ἀπάτη, τὸ φθόνο, τὴν ἁρπαγὴ καὶ τὰ παρόμοια, ὅσα δηλαδὴ εἶναι ἔργα δαιμονικὰ καὶ κακῆς προαιρέσεως. Ὅλα

κατορθώνονται μὲ ἐπιμέλεια καὶ ἐπίμονη προσοχὴ καὶ μελέτη ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπο, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπιθυμία δὲν τρέχει στὶς κακὲς ἡδονές.

24. Ἐκεῖνοι ποὺ ζοῦν μετρημένη καὶ περιορισμένη ζωή, καὶ ἀπὸ κινδύνους γλυτώνουν, καὶ δὲν ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ φύλακες. Μὲ τὸ νὰ νικοῦν τὴν ἐπιθυμία σὲ ὅλες τὶς περιπτώσεις, βρίσκουν τὸ δρόμο πρὸς τὸ Θεὸ εὔκολα.
25. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ τοὺς ὁδηγεῖ τὸ λογικό, δὲν χρειάζεται νὰ μοιράζουν τὴν προσοχή τους σὲ πολλὲς συντροφιές, ἀλλὰ μόνο στὶς ὠφέλιμες καὶ μάλιστα σ' ἐκεῖνες ὅπου πρυτανεύει τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ οἱ ἄνθρωποι προχωροῦν πάλι στὴν κατὰ Θεὸ ζωὴ καὶ τὸ αἰώνιο φῶς.
26. **Πρέπει ἐκεῖνοι ποὺ ἐπιδιώκουν τὴν ἐνάρετη καὶ θεοφιλῆ ζωή, νὰ εἶναι ἀπαλλαγμένοι ἀπὸ οἴηση καὶ κάθε κούφια ματαιοδοξία καὶ νὰ φροντίζουν μὲ ὅλη τὴ δύναμή τους νὰ διορθώνουν τὴ ζωή τους καὶ τὴν ἐσωτερική τους διάθεση πρὸς τὸ καλύτερο.** Ἐπειδὴ νοῦς ποὺ ἀγαπᾶ τὸ Θεὸ καὶ δὲν μεταβάλλεται ἀπὸ τὴν καλὴ κατάστασή του, εἶναι ἀνύψωση καὶ δρόμος πρὸς τὸ Θεό.
27. Καμιὰ ὠφέλεια δὲν προκύπτει ἀπὸ τὸ νὰ γνωρίζει ὁ ἄνθρωπος τὰ θεία λόγια, ἂν ἀπουσιάζει ἡ εὐσεβὴς ζωὴ ποὺ ἀρέσει στὸ Θεό. Αἰτία ὅλων τῶν κακῶν εἶναι ἡ πλάνη, ἡ ἀπάτη τοῦ κόσμου καὶ ἡ ἄγνοια τοῦ Θεοῦ.
28. **Ἡ σπουδὴ τοῦ ἀρίστου βίου καὶ ἡ ἐπιμέλεια τῆς ψυχῆς δημιουργεῖ τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἀγαποῦν τὸ Θεό.** Γιατί ἐκεῖνος ποὺ ζητᾶ τὸ Θεό, Τὸν βρίσκει, ἂν νικᾶ τὴν ἐπιθυμία σὲ ὅλες τὶς περιπτώσεις καὶ ἂν δὲν σταματᾶ τὴν προσευχή. Ἕνας τέτοιος ἄνθρωπος δὲν φοβᾶται τοὺς δαίμονες.
29. Ὅσοι ξεγελιοῦνται ἀπὸ τὶς ἐλπίδες τους σὲ βιοτικὰ πράγματα καὶ περιορίζουν τὴ γνώση τους γιὰ τὴν ἄσκηση τοῦ ἀρίστου βίου μόνο στὰ λόγια, μοιάζουν μὲ ἐκείνους ποὺ ἔχουν φάρμακα καὶ ἰατρικὰ ὄργανα ἀλλὰ δὲν ξέρουν οὔτε φροντίζουν νὰ τὰ χρησιμοποιήσουν. **Ἐπομένως γιὰ τὶς ἁμαρτίες μας ἂς μὴν κατηγοροῦμε τὸν τρόπο ποὺ ἔγιναν, οὔτε τοὺς ἄλλους ἀλλὰ τοὺς ἑαυτούς μας.** Γιατί ἂν ἡ ψυχὴ ἀδιαφορήσει μὲ δική της θέληση, δὲν μπορεῖ νὰ μείνει ἀνίκητη.
30. Ἐκεῖνος ποὺ δὲν ξέρει νὰ ξεχωρίζει ποιὸ εἶναι τὸ καλὸ καὶ ποιὸ εἶναι τὸ κακό, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ κρίνει τοὺς καλοὺς καὶ τοὺς κακούς. Γιατί **ὁ ἄνθρωπος ποὺ γνωρίζει τὸν Θεὸ εἶναι ἀγαθός.** Ἂν ὅμως δὲν εἶναι ἀγαθός, οὔτε γνωρίζει τὸ Θεό, οὔτε θὰ Τὸν γνωρίσει ποτέ? γιατί ὁ τρόπος νὰ γνωρίσει κανεὶς τὸ Θεό, εἶναι τὸ ἀγαθό.
31. Οἱ καλοὶ ἄνθρωποι ποὺ ἀγαποῦν τὸ Θεό, ἐλέγχουν τοὺς ἀνθρώπους γιὰ τὶς κακὲς πράξεις τοὺς κατὰ πρόσωπο ὅταν εἶναι παρόντες. Ὅταν ὅμως δὲν εἶναι παρόντες δὲν τοὺς κατηγοροῦν, ἀλλὰ οὔτε καὶ στοὺς ἄλλους ἐπιτρέπουν νὰ τοὺς κατηγορήσουν.
32. **Στὶς συναναστροφὲς μὲ τοὺς ἄλλους, μακριὰ κάθε βαναυσότητα**. Γιατί οἱ λογικοὶ καὶ εὐσεβεῖς ἄνθρωποι εἶναι στολισμένοι μὲ ντροπὴ καὶ φρόνηση

περισσότερο ἀπὸ τὶς παρθένες. Καὶ τοῦτο, γιατί ὁ νοῦς ποὺ ἀγαπᾶ τὸ Θεὸ εἶναι φῶς ποὺ τυλίγει μὲ τὴ λάμψη τοῦ τὴν ψυχή, ὅπως ὁ ἥλιος περιλάμπει τὸ σῶμα.

33. Πάντοτε ὅταν σὲ προσβάλλει κανένα πάθος τῆς ψυχῆς, νὰ θυμᾶσαι ὅτι οἱ ἄνθρωποι ποὺ ὀρθοφρονοῦν καὶ θέλουν νὰ ἐξασφαλίσουν σωστὰ τὴ ζωή τους, δὲν θεωροῦν εὐχάριστη τὴν πρόσκαιρη ἀπόκτηση χρημάτων, ἀλλὰ τὶς ὀρθὲς καὶ ἀληθινὲς ἰδέες. Αὐτὲς τοὺς κάνουν εὐτυχεῖς. Γιατί ὁ πλοῦτος καὶ κλέβεται καὶ ἀπὸ δυνατότερους ἁρπάζεται• **ἡ ἀρετὴ ὅμως τῆς ψυχῆς, αὐτὴ μόνο εἶναι ἀπόκτημα καὶ ἀσφαλισμένο καὶ ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ κλαπεῖ, καὶ μετὰ τὸ θάνατο παρέχει τὴν σωτηρία σὲ ὅσους τὴν ἔχουν ἀποκτήσει.** Ἔτσι **οἱ φρόνιμοι δὲν παρασύρονται ἀπὸ τὴ φαντασία τοῦ πλούτου καὶ τῶν ἄλλων ἡδονῶν.**
34. Δὲν πρέπει οἱ ἄστατοι καὶ ἀπαίδευτοι νὰ αὐθαδιάζουν σὲ ἀξιόλογους ἀνθρώπους. Καὶ ἀξιόλογος ἄνθρωπος εἶναι ἐκεῖνος ποὺ ἀρέσει στὸ Θεὸ καὶ ποὺ συνήθως σωπαίνει ἢ λέει λίγα καὶ ἀναγκαία καὶ ἀρεστὰ στὸ Θεό.
35. **Ἐκεῖνοι ποὺ προσπαθοῦν νὰ ζοῦν τὴν ἐνάρετη καὶ θεοφιλῆ ζωή, φροντίζουν γιὰ τὶς ἀρετὲς σὰν κτήματά τους καὶ σὰν ἀφορμὴ αἰώνιας ἀπολαύσεως**. Τὰ πρόσκαιρα τὰ ἀπολαμβάνουν ὅπως τύχει καὶ ὅπως δίνει καὶ Θεὸ καὶ ἂν ἀκόμη αὐτὰ εἶναι μετριότατα. Γιατί οἱ πολυποίκιλες τροφὲς τρέφουν τὰ σώματα ὡς ὑλικά, ἐνῷ ἡ γνώση τοῦ Θεοῦ, ἡ ἐγκράτεια, ἡ ἀγαθότητα, ἡ ἀγαθοεργία, ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ πραότητα θεώνουν τὴν ψυχή.